

Praktijkmensen aan het woord

Titel Bemoeizorg, eenvoudige tips voor moeilijke zorg
Auteur Jules Tielens en Maurits Verster
Uitgever De Tijdstroom
Prijs € 25,00

door Jan Steyaert, lector Fontys hogescholen

Als de vakliteratuur een goede indicator is voor wat er in de sociale sector gebeurt, dan is er een enorme omslag gaande van kantoorwerk naar huisbezoeken. De hulpverlener gaat op de cliënt af. Al enkele decennia is er het besef dat anders belangrijke groepen niet worden bereikt. Volgens schattingen zou het in Nederland om 40.000 mensen gaan. Allemaal mensen met een heftige combinatie van psychiatrische problemen en verslaving, maar zonder expliciete hulpvraag. Dat past niet bij ons beeld van een beschaafde samenleving. Daarom ontstonden er midden jaren '80 nieuwe werkvormen als straathoekwerk en bemoeizorg. Tegenwoordig hebben we het over outreachende hulpverlening, een eropaf-benadering of achter-de-voordeurprojecten. Andere termen, maar dezelfde ambities.

Het pleidooi voor dergelijke proactieve hulpverlening, het opzoeken van cliënten, is ondertussen genoegzaam bekend en aanvaard. Ook de organisatorische modellen die daarbij horen, zoals ACT-teams vanuit de ggz, genieten voldoende bekendheid. De auteurs argumenteren dat het vooral nog ontbrak aan een beschrijving van de inhoudelijke methodiek, de knepen van het vak. Daarom schreven ze dit boek, tjokvol met 'eenvoudige tips voor moeilijke zorg'. Dat gaat van hoe het eerste contact te leggen tot hoe een goed samenspel met politie en andere

ordehandhaving te organiseren, of hoe essentieel het is de wet op het beroepsgeheim te schenden. De auteurs benoemen ook schijnbaar voor de hand liggende zaken, zoals niet te dicht bij iemand gaan staan tijdens een gesprek of het gesprek niet te lang maken en regelmatig samenvatten wat is gezegd. De talrijke casussen maken duidelijk dat ook wat eenvoudig lijkt, erg belangrijk is in dit werk.

De auteurs zetten zich af tegen de beweging naar meer wetenschappelijke onderbouwing van hulpverlening, tegen evidence-based practice. Op de cover prijkt zeer opvallend een felgele sticker met de uitroep '0% wetenschap'. Door het hele boek benaderen de auteurs bemoeizorg als een ambacht en spreken ze van kennis die gebaseerd is op ervaring, en niet op wetenschap.

Hier ligt dus een stevige uitspraak, maar ook een forse uitdaging. Want het is natuurlijk niet zo dat er geen onderzoek wordt gedaan naar deze vormen van hulpverlening of hun doelgroep. Als praktijkmensen dan zeggen niets aan het werk van onderzoekers te hebben, moeten beide dringend eens met elkaar in gesprek gaan om helder te krijgen hoe wetenschap wel die praktijk kan inspireren. Ten slotte werken beide met publieke middelen. En dat kan in tijden van bezuinigingen maar beter goed worden besteed, zowel in de hulpverlening als bij onderzoek. ■